

OSEBNOST

doc. dr. Kristijan Musek Lešnik

8.10.2014

O ČEM? telesno

O ČEM? duševno

O ČEM? vedenjsko

Zakaj

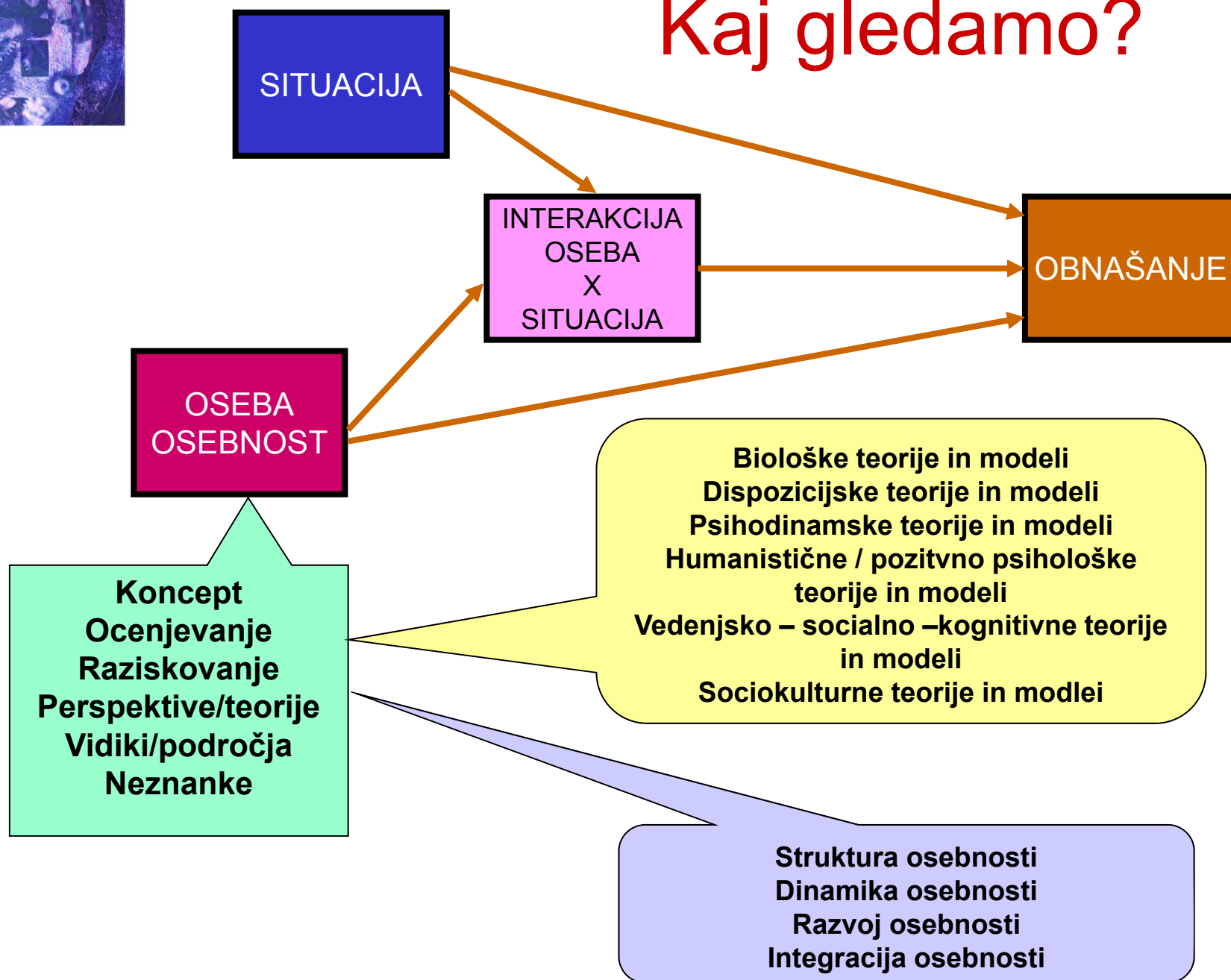

Zakaj

- Predmet psihologije je obnašanje in doživljanje. Cilj psihologije je pojasnjevanje obnašanja, torej spoznavanje njegovih vzrokov.
- Vzroki obnašanja so v osebi, situaciji ali interakciji med obema.
- Ključnega pomena so trajne, konsistentne značilnosti obnašanja, ki omogočajo stabilen in zakonit potek našega življenja.
- Te značilnosti so celostno in edinstveno organizirane v osebnosti.
- Osebnost je med najpomembnejšimi izvori obnašanja.
- Znanstveno spoznavanje osebnosti pomeni bistven napredek v razumevanju človekove narave in medčloveških odnosov.
- To spoznavanje temelji na veljavnih in zanesljivih načinih ocenjevanja in merjenja osebnostnih značilnosti in procesov.
- Usmerjeno je v ugotavljanje zakonitosti osebnostne strukture, dinamike osebnosti in osebnostnega razvoja.
- Ima za cilj poglobljeno in celostno razumevanje posameznika v njegovem medosebnem in kulturnem kontekstu in razumevanje medosebnih ter skupinskih razlik.
- Je eden najpomembnejših temeljev uporabne psihologije in njenih disciplin.
- Posega v dimenzije človekove narave, ki zadevajo najkompleksnejše vidike človekovega bivanja, med njimi tudi še neraziskane, paranormalne in transcendentne.
- To so, bi lahko rekli, zadostni razlogi, da se bodoči psihologi ukvarjate z osebnostjo!

Kaj gledamo?

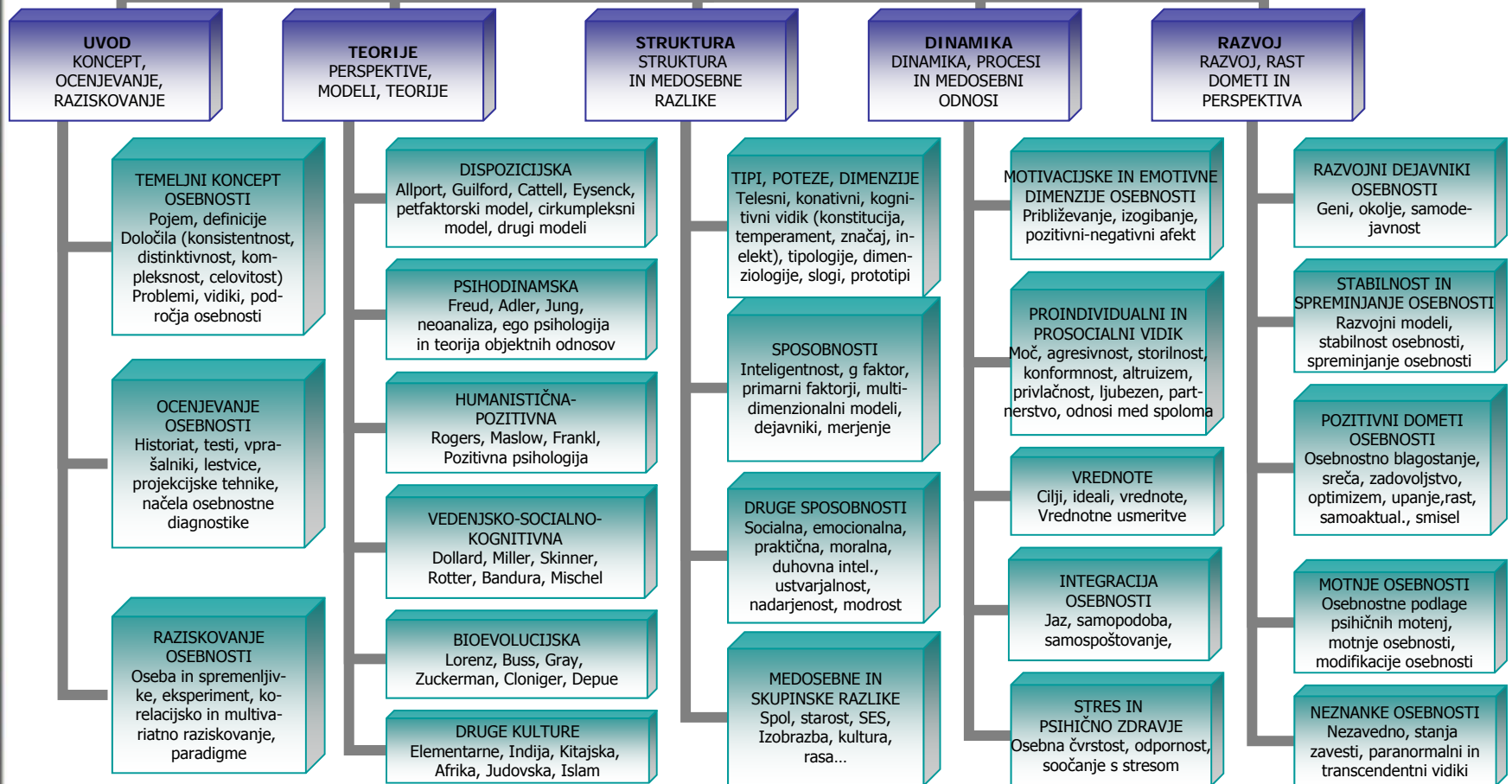

Vsebine ...

- Pojem in koncept osebnosti
- Ocenjevanje, merjenje in raziskovanje osebnosti
- Teorije in modeli osebnosti
- Biološki vidiki osebnosti
- Struktura osebnosti in medosebne razlike
- Dinamika osebnosti in intrapsihično delovanje
- Kognitivni vidiki osebnosti
- Socialni in kulturni vidiki osebnosti
- Razvojni vidiki osebnosti
- Prilagoditveni vidiki osebnosti
- Neznanke in perspektive osebnosti
- ... in še kaj

PSIHOLOGIJA OSEBNOSTI

KAJ BOMO obravnavali PRI PREDMETU?

- **UVOD V PSIHOLOGIJO OSEBNOSTI**
 - Koncept osebnosti
 - Izvori obnašanja: oseba, situacija, interakcija
- **SPOZNAVANJE OSEBNOSTI**
 - Ocenjevanje in merjenje osebnosti
 - Raziskovanje osebnosti
- **BIOLOŠKI VIDIKI**
 - Evolucija in genetika osebnosti
 - Nevroznanstveni temelji osebnosti
- **OSEBNOSTNA STRUKTURA IN MEDOSEBNE RAZLIKE**
 - Tipi, poteze, dimenzije
 - Petfaktorski model osebnosti
 - Individualne razlike
- **DINAMIKA OSEBNOSTI**
 - Psihodinamski modeli
 - Humanistični modeli
 - Motivi, emocije in osebnost ()
- **KOGNITIVNI VIDIKI**
 - Umska inteligentnost
 - Emocionalna inteligentnost
 - Ustvarjalnost in modrost
 - Jaz, samopodoba in samospoštovanje
- **SOCIALNI IN KULTURNI VIDIKI**
 - Spol in osebnost
 - Ljubezen, privlačnost, partnerstvo
 - Kultura, vrednote in osebnost
- **RAZVOJNI VIDIKI**
 - Stabilnost, spremembe in koherentnost osebnosti
 - Osebnost skozi življenje
- **PRILAGODITVENI VIDIKI**
 - Stres in osebnost
 - Psihično blagostanje in zdravje
 - Motnje osebnosti
- **NEZNANKE OSEBNOSTI**
 - Stanja zavesti in nezavedno
 - Duhovnost in duhovna inteligentnost

OSNOVNE INFORMACIJE

(ki jih v glavnem že poznamo, ampak včasih vseeno pridejo prav)

Kdo predava:

doc. dr. Kristijan Musek Lešnik

kristijan.musek-lesnik@ipsos.si

Prisotnost:

predavanja (neobvezna, ampak jih ni dobro zamuditi)

seminarske vaje (obvezne - toleranca 20%)

TIPIČNO DOGAJANJE

(ki ga tudi v glavnem že poznamo)

predavanja – gremo čez glavne zadeve
(glavni je predavatelj, aktivnost je zaželeno)

sem. vaje – aktivno delo študentov
(brez iluzij - glavni je še vedno predavatelj,
aktivnost obvezna)

OBVEZNOSTI ŠTUDENTOV

- Prisotnost na vajah
- Aktivna udeležba na vajah
- Seminarski projekt (zbrana poročila opravljenih vaj)

KAKO DO (OCENE) ...

Seminarski projekt (poročila vaj)	40%
Pisni izpit	60%

Vsak del izpita mora biti ocenjen pozitivno za končno pozitivno oceno

Literatura

- Avsec, A. (2007). Psihodiagnostika osebnosti. Ljubljana: Oddelek za psihologijo Filozofske fakultete v Ljubljani.
- Musek, J. (1993/1997). Znanstvena podoba osebnosti. Ljubljana: Educy.
- Musek, J. (1999). Psihološki modeli in teorije osebnosti. Ljubljana: Filozofska fakulteta.
- Musek, J. (2005). Psihološke in kognitivne študije osebnosti. Ljubljana: Znanstveni inštitut Filozofske fakultete.
- Musek, J. (2005). Psihološke dimenzije osebnosti. Ljubljana: Filozofska fakulteta.
- **Zapiski predavanj...**
 - Carver, C. S., & Scheier, M. F. (2004). [Perspectives on Personality](#) (5th ed.). Needham Heights, MA: Allyn and Bacon.
 - Engler, B. (2006). [Personality Theories: An Introduction](#) (7th ed.). Boston: Houghton Mifflin.
 - Friedman, H. S., & Schustack, M. W. (2006). [Personality: Classic Theories and Modern Research](#) (3rd ed.). Needham Heights, MA: Allyn and Bacon.
 - Larsen, R.J., & Buss, D.M. (2002, 2005 2nd ed). [Personality Psychology: Domains of Knowledge About Human Nature](#). New York, Boston: McGraw-Hill.
 - Mischel, W., Shoda, Y., & Smith, R. E. (2004). [Introduction to Personality: Toward an Integration](#) (7th ed.). Hoboken, NJ: J. Wiley & Sons.
 - Pervin, L. A., & John, O. P. (2001). [Personality: Theory and Research](#) (8th ed.). New York: John Wiley & Sons.
 - Ryckman, R. M. (2004). [Theories of Personality](#) (8th ed.). Belmont, CA: Wadsworth Publishing.

Literatura

- Allen, B. P. (2006). *Personality Theories: Development, Growth, and Diversity* (5th ed.). Needham Heights, MA: Allyn and Bacon.
- Brody, N., & Ehrlichman, H. (1998). *Personality Psychology: Science of Individuality*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.
- Burger, J. M. (2004). *Personality* (6th ed.). Belmont, CA: Wadsworth Publishing.
- Carducci, B. J. (1998). *Psychology of Personality*. Belmont, CA: Wadsworth Publishing.
- Carver, C. S., & Scheier, M. F. (2004). *Perspectives on Personality* (5th ed.). Needham Heights, MA: Allyn and Bacon.
- Cervone, D., & Pervin, L. A. (2008). *Personality: Theory and Research* (10th ed.). New York: John Wiley & Sons.
- Cloninger, S. C. (2004). *Theories of Personality: Understanding Persons* (4th ed.). Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.
- Cooper, C. (2002). *Individual Differences* (2nd ed.). New York: Oxford University Press.
- Derlega, V. J., Winstead, B. A., & Jones, W. H. (2005). *Personality: Contemporary Theory and Research* (3rd ed.). Belmont, CA: Wadsworth Publishing.
- Engler, B. (2006). *Personality Theories: An Introduction* (7th ed.). Boston: Houghton Mifflin.
- Ewen, R. B. (2003). *An Introduction to Theories of Personality* (6th ed.). Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates.
- Ewen, R. B. (1998). *Personality, a Topical Approach: Theories, Research, Major Controversies, and Emerging Findings*. Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates.
- Eysenck, M. W. (1994). *Individual Differences: Normal and Abnormal*. Philadelphia, PA: Psychology Press.
- Feist, J., & Feist, G. J. (2006). *Theories of Personality* (6th ed.). New York: McGraw-Hill.
- Frager, R., & Fadiman, J. (2005). *Personality and Personal Growth* (6th ed.). Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.
- Friedman, H. S., & Schustack, M. W. (2006). *Personality: Classic Theories and Modern Research* (3rd ed.). Needham Heights, MA: Allyn and Bacon.
- Funder, D. (2004). *The Personality Puzzle* (3rd ed.). New York: W.W. Norton.
- Hergenhahn, B. R., & Olson, M. (2007). *An Introduction to Theories of Personality* (7th ed.). Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.
- Larsen, R.J., & Buss, D.M. (2005). *Personality Psychology: Domains of Knowledge About Human Nature* (2nd ed.). New York: McGraw-Hill.
- Liebert, R. M., & Spiegler, M. D. (1998). *Personality: Strategies and Issues* (8th ed.). Belmont, CA: Wadsworth Publishing.
- Mayer, J. D. (2007). *Personality: A Systems Approach*. Boston, MA: Allyn & Bacon.
- McAdams, D. P. (2006). *The Person: An Integrated Introduction to Personality Psychology* (4th ed.). New York: John Wiley & Sons.
- Mischel, W., Shoda, Y., & Smith, R. E. (2004). *Introduction to Personality: Toward an Integration* (7th ed.). Hoboken, NJ: J. Wiley & Sons.
- Monte, C. F., & Sollod, R. N. (2003). *Beneath the Mask: An Introduction to Theories of Personality* (7th ed.). Fort Worth, TX: Harcourt College Publishers.
- Pervin, L. A., & John, O. P. (Eds.). (1999). *Handbook of Personality: Theory and Research* (2nd ed.). New York: Guilford Publications.
- Pervin, L. A. (1996). *The Science of Personality*. New York: John Wiley & Sons.
- Ryckman, R. M. (2004). *Theories of Personality* (8th ed.). Belmont, CA: Wadsworth Publishing.
- Phares, E. J., & Chaplin, W. F. (1997). *Introduction to Personality* (4th ed.). Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.
- Schultz, D. P., & Schultz, S. E. (2005). *Theories of Personality* (8th ed.). Belmont, CA: Wadsworth Publishing.

Nekateri spletni viri

... malo boljši

- <http://www.personalityresearch.org>
- <http://www.personalityresearch.org/readings.html#personality>
- <http://www.ship.edu/~cgboeree/perscontents.html>
- <http://www.personality-project.org/>
- http://www.vanguard.edu/faculty/ddegelman/amoeba/web/index.aspx?doc_id=869
- http://dmoz.org/Science/Social_Sciences/Psychology/Personality/
- <http://www.thepersonalitysystem.org/>
- http://directory.google.com/Top/Science/Social_Sciences/Psychology/Personality/
- <http://www.psych.ucr.edu/faculty/funder/RAP/RAP.htm>
- <http://www.wynja.com/personality/>
- <http://psychclassics.yorku.ca/topic.htm>
- <http://www.musek.si>

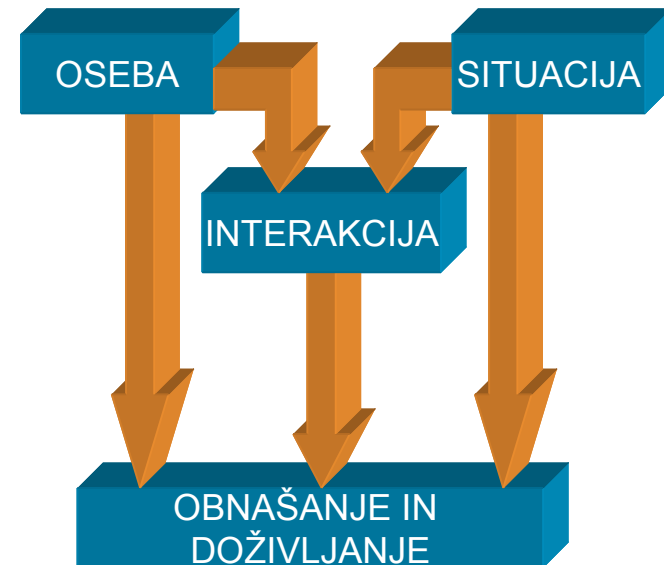

KONCEPT OSEBNOSTI

Zakaj proučevanje osebnosti?

- Malokaj se nam zdi v življenju tako pomembno kot je naša lastna osebnost in kot je osebnost drugih, zlasti nam najbližjih ljudi
- Osebnost sodi med KLJUČNE kategorije dejavnikov, ki vplivajo na naše doživljanje, obnašanje in celotno življenje
 - Predmet psihologije je obnašanje in doživljanje. Cilj psihologije je pojasnjevanje doživljanja in obnašanja, torej spoznavanje njihovih vzrokov.
 - Vzroki obnašanja so v osebi, situaciji ali interakciji med obema
 - VSE naše doživljanje in obnašanje je torej izid delovanja SAMO treh velikih skupin dejavnikov:
 - Situacijskih dejavnikov
 - Osebnostnih dejavnikov
 - In dejavnikov interakcije med situacijo in osebnostjo

- Ena osrednjih problemskih paradigem psihologije
- Model dvosmerne ANOVE
 - Vpliv situacije
 - Vpliv osebnostnih lastnosti
 - Vpliv interakcije med obema

Osebnost – eden najpomembnejših ciljev proučevanja v psihologiji

- Osebnost integrira posamezne psihične procese in funkcije in jim daje celostni značaj
 - Psihični procesi in funkcije ne potekajo izolirano, ampak so organizirani v enkratni vzorec – osebnost
 - Zato je psihologija osebnosti pomembna nadgradnja psihologije posameznik procesov in funkcij (motivacijskih, emocionalnih in kognitivnih)
 - Psihični vzorci osebnostnega delovanja se povezujejo tudi s telesnimi vidiki osebnosti
 - Osebnost torej povezuje psihične, telesne in vedenjske vidike in značilnosti
- Zato je proučevanje osebnosti v psihologiji tako pomembno
- Proučevanje in razumevanje osebnosti – za marsikoga glavni cilj in smisel psihologije
 - Razumeti, kako deluje človek kot celota, kot osebnost

In kaj je osebnost?

- Ilustracija
 - “ista” Francka, “ista” Urška, “ista” Maja
 - v teku sprememb ohranjamo svojo identiteto
 - zakaj?
- Zaradi naše *osebnosti*
- A kaj zajema osebnost?

Delovna definicija

- Kako bi za začetek definirali osebnost?
 - osebni vzorec naših lastnosti
 - osebnost je celota relativno trajnih telesnih, vedenjskih in duševnih lastnosti, ki so značilne za posameznika
 - telesne lastnosti
 - vedenjske lastnosti
 - duševne lastnosti
 - ta celota posameznika ločuje od drugih oseb